

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАЧІ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Сучасний ринок програмного забезпечення представлений великою кількістю продуктів, призначених для ведення бухгалтерського обліку. Враховуючи стрімкий розвиток інтернет-технологій та активна позиція держави щодо формування електронного документообігу, протягом останніх років особливої популярності набули програмні продукти, призначені для формування та подачі звітності через мережу інтернет.

Для формування та подання окремих звітів в електронній формі (для ряду суб'єктів господарювання за окремими формами звітності це вже є обов'язковою умовою), бухгалтери повинні визначитися з вибором програмного продукту для цих цілей. Враховуючи їх значне різноманіття, вважаємо за доцільне здійснити класифікацію.

На основі аналізу попередніх напрацювань науковців, вивчення програмних продуктів, представлених на ринку, їх функціональних можливостей, нами обґрунтовано необхідність виділяти такі класифікаційні ознаки та види програмного забезпечення для формування та подачі податкової звітності:

- 1) за функціями:
  - програмні продукти, призначені для подачі звітності для одного податку;
  - програмні продукти, призначені для подачі звітності для групи податків;
- 2) за отримувачем звітності: види програмних продуктів визначаються відповідно до органів, до яких підтримується подання звітності;
- 3) за відомчою належністю розробника:
  - програмні продукти, розроблені відомчою установою;
  - програмні продукти, розроблені комерційною установою;
- 4) за вартістю:
  - програмні продукти, що надаються безкоштовно;
  - програмні продукти, що надаються на платній основі;
- 5) за способом введення даних про податки:
  - програмні продукти, дані до яких вводяться з бухгалтерських програм;
  - програмні продукти, які передбачають безпосереднє ведення даних;
- 6) за ступенем сумісності з іншими системами ведення даних:
  - програмні продукти з можливістю імпорту/експорту даних;
  - програмні продукти з відсутністю можливості імпорту/експорту даних;
- 7) за наявністю функції електронного документообігу:
  - програмні продукти, в яких наявна можливість електронного документообігу;
  - програмні продукти, в яких нереалізована функція електронного документообігу;
- 8) за додаткових функціоналом: види програмних продуктів визначаються за додатковими функціями (нарахування заробітної плати; календар бухгалтера; нагадування про сплату податків; автоматичне заповнення декларацій на підставі первинних документів тощо);
- 9) за країною, до якої належить розробник:
  - програмні продукти українського розробника;
  - програмні продукти інших країн (в розрізі країн).

Виділення останньої класифікаційної ознаки обумовлено складною політичною ситуацією в Україні; наявні дискусії щодо доцільності застосування російських програмних продуктів. Саме тому дана ознака може бути врахована потенційними користувачами при виборі конкретного програмного продукту для здачі звітності в електронному вигляді.

Покладення запропонованих класифікаційних ознак в основу критеріїв дозволить здійснити порівняння програмного забезпечення для формування та подачі податкової звітності. Вказані групи та види програмних продуктів надають змогу охарактеризувати конкретний програмний продукт та обґрунтувати тим самим необхідність його використання на практиці для кожного суб'єкта господарювання, враховуючи можливості (фінансові, щодо технічного забезпечення тощо) та потреби підприємства.